

FRANQUEO PAGADO
TARIFA REDUCIDA
 Concesión 1605

SEMANARIO LITUANO APOLITICO-ORGANO DE LA SOCIEDAD CULTURAL Y DE SOCORROS MUTUOS "LIETUVA".

Redacción y Administración c. San Juan 1537, Bs. Aires. Dirección postal: Casilla de Correo 303. Imprenta: Valentin Gomez 2719, U. T. 47 - 7354.

ARGENTINOS LIETUVIU BALSAS

"La Voz de los Lituanos en Argentina"

MET. V.

BUENOS AIRES, ŠEŠTADIENIS BIRŽELIO - JUNIO 10 d. 1933 m.

NUM. 147

Nepartinis darbo žmonių savaitraštis, draugijos „Lietuva“ organas.
 Atskiras numeris 5 centavai.
PRENUMERATA: Visoj Pietų ir Šiaurės Amerikoje metams 4 pesai, pusei met. 2 p.
 Lietuvoje ir kitose Europos valstybėse metams 6 pesai, pusei met. 3 pesai, Raštas ir prenumeratas siūsti adresu: Casilla de Correo 303, Bs. As.
Asmeniskai kreiptis g. San Juan 1537. Siokiomis dienomis nuo 9 iki 22, šventomis dienomis nuo 10 iki 14 val.

VISI ATSIŠAKYS MOKĖTI KARO SKOLAS.

Penkiolikos Europos valstybių padarytas specialus analizis iškėlė aiškų faktą, kad jei Anglija ir Prancūzija nesumokės J. Valst. savo karo skolų dalies š. m. birželio mėn., tai kitos valstybės irgi paseks tą pavyzdį. Tokiu būdu J. Valstijom gresia pavojus visai nieko negauti iš savo skolinkų. Anglija dar svyruoja. Prancūzija kaip matyti pasiryžus nemokėti, Italija laukia kaip pasielgs Anglija. Iš Vengrijos, Jūgoslavijos, Rumunijos, Austrijos, ir Graikijos negalima laukti jokių mokėjimų. Belgija, Lenkija, Čekoslovakija ir Estija prašys atidėti mokėjimą. Suomija laukia kaip pasielgs Anglija. Latvija ir Lietuva laukia didžiųjų valstybių nutarimo.

EUROPOS ANTIFAŠISTINIS KONGRESAS.

Belgijos mieste Priks šio mėn. 5 dieną atsidarė Europos antifašistinis kongresas, kuriame dalyvauja 1000 delegatų nuo visų Europos valstybių. Jų tarpe figuruoja keletas garsiausių pasaulio rašytojų: Maksim Gorkij, Romain Rolland, Henri Barbusse ir Andre Gide. Pasirodymas vokiečių delegato C. Muller sukėlė didžiulias ovacijas.

NUSIGINKLAVIMO SUTARTIS BUS PARUOŠTA SEKANČIAME MĖNESI.

Nusiginklavimo konferencijos generalinė komisija užbaigė nusiginklavimo konferencijos pirmą skaitimą nutraukė savo posėdžius iki liepos mėn. 3 dienos. Prancūzai projektuoja pirmame paragrafe įnešti kai kuriuos papildymus ir pataisas. Laike tos pertraukos Inicijatyvų Komisija stengsis suredaguoti galutiną sutarties tekstą.

Jngt. Valst. delegatas Norman Davis, priėmė prancūzų pasiūlymą suvalstybinti visus ginklus, tik su ta sąlyga kad J. V. visai būtų liuosos nuo bet kurios ginkluotos intervencijos, jei kuomet nors kiltų karas.

HITLERISKAS „TĖVE MŪSŲ“.

Hitlerininkai yra net sukūrę savo „Tėve mūsų“. Štai kaip ji skamba:

„Adolf Hitleri, tu esi mūsų vadas. Tavo vardas tegąsdina priešus. Teateinie trečias Reichas. Tu esi tavo valia žemėje! Duok mums žinią kasdieninę. Ir per tavo leitenantus, išpildyk savo protinigus įsakymus, kurių mes šventai norime klausyti, ir, jei reikės, už Tavo didybę numirti — Tuo mes prisiekiamės Heil Hitler!“

NENORI ATSIŠAKYTI NUO BOMBARDAVIMO ORLAIVIŲ

Anglų ministerių kabinetas nutarė pasiūsti savo atstovui Ženevoje instrukcijas reikalauti, kad nusiginklavimo sutarty būtų įrašytas paragrafas leidžiantis anglams vartoti bombardavimo orlaivius, policijos reikalams savo kolonijose.

Užsienių reikalų ministeris patarė atsisakyti nuo tokio reikalavimo, venok jo patarimo valdžia nepaklausė.

SUSIDURĖ DU LAIVAI.

Esant miglotam orui Elbos upėje susidūrė du laivai: „Guildford Castle“ ir „Stentor“. Pirmas iš jų plaukė iš Londono į Homburgą. Manoma, kad 3 įgulos žmonės žuvo, be to, yra ir sužeistų. Keleiviai, kurių iš viso buvo tik 37 žmonės, miegojo ir prisiėjo juos skubotai, su naktiniais rūbais perkelti į „Stentor“ ir kitus vokiečių laivus.

KINAI NEATSISAKO NUO SAVO GYNIMOSI POZICIJOS

Kinų generolas Wellington Kao patiekė Tautų Sąjungai notą, kuriuo pareiškia, kad kinų - japonų paliaubos yra grynai militarinio pobūdžio ir kad kinų vyriausybė jokiū būdu neatsisakys nuo savo gynimosi pozicijos iki tol, kol Tautų Sąjunga praktiškai pavartos savo nutarimą panaikinti Mandžūrijos valstybę.

MANO, KAD PAVYKS

Bolivijos delegatas prie Tautų Sąjungos tebetėsia derybas išrisiui Čako konflikto. Minėtas delegatas spaudos atstovams pareiškė, kad netolimoje ateity gal pavyks susitarti. Bolivijos atsakymas Tautų Sąjungai esą parodo, kad Bolivija turi gerų norų ir visokiais būdais kuo greičiausiai stengsis likviduoti šį konfliktą.

PRANCŪZAI UŽĖMĖ NAUJĄ SALĄ.

Prancūzų laivas „Jeane d'Arc“ š. m. gegužės mėn. 27 d. užėmė Clipperton salą, kuri randasi 1.400 kilometrų nuo Meksikos kraštų. Iškėlimas prancūzų vėliavos buvo palydėtas minėto laivo kanuolių šūviais ir griežimu Marselietės.

Meksika ir Prancūzija ilgą laiką varžėsi dėl tos salos, kol galų gale byla buvo perduota Italijos karaliaus sprendimui, kuris ją išsprendė Prancūzijos naudai.

SUKILIMAS CHAN CHUN KALĖJIME.

Chan Chun kalėjime sukilę 72 kaliniai mėgino pabėgti. Kalėjimo sargyba tris bėgančius nuko- vė, 36 sulaikė, o likusiems pasisekė pasprukti.

PASEKINGAI TĖSIA KELIŲ NE APLINK PASAULI.

Buyo manyta kad Jungt. Valst. lakūnas James Mattern žuvo, nes kurį laiką nedavė apie save jokių žinių. Vėliau sužinota, kad del migloto oro jis buvo nukrypęs nuo kelio ir priverstas nusileisti Portugalijos saloje Jomfruland. Šio mėn. 15 dieną pasekmingai pasiekė Maskvą, kur kaip sovietų vyriausybės atstovų taip ir gyventojų buvo labai karštai priimtas. Sekančią dieną išskrido Omsko link. Šiuo skridimu jis mano padaryti naują rekordą apkeliaujant pasaulį vienas, be jokių palydovų.

PRIVERKSTINI DARBAI VOKIETIJOJE.

Berlyno darbo ministeris pranešė, kad jau atlikti priuošiamieji darbai įvedimui Vokietijoje visuotinio priverstino darbo, kuris bus pradėtas vykdyti nuo 1934 metų sausio pirmos dienos.

ISPANIJOS KATALIKĖS PASKELBĖ GEDULĄ.

Ispanijoj išleisus naują taisyklės įstatymą, Mergaičių Katalikių Sąjunga, kaip gėdulo ženklą, ragina visas moteris vieno mėn. laikotarpy, nelankyti jokių pasilinksminimų nei viešose nei privačiose vietose, pašvenčiant tą laiką parapijų susirinkimams ir labdarų darbams.

SUSTABDĖ GELEŽINKELIO SUSISIEKIMĄ.

Iš Chabarovsko praneša, kad būrys japonų ginkluotos geležinkelio policijos sustabdė tiesioginį geležinkelio susisiekimą tarp Sovietų Rusijos ir Kinijos. Sąryšy su turusiu vyriausybė pasiūlytė Mandžūrijai griežtą protesto notą, reikalaujamą kuo greičiausiai tą susisiekimą atnaujinti.

PASMERKĖ MIRTI KOMUNISTUS.

Hamburge užsibaigė procesas prieš komunistus, kurie praėjusių metų liepos 17 d. Altonos mieste užpuolė hitlerininkus. Keturi iš kaltinamųjų pasmerkti mirti, du po 10 metų kalėti ir keturi po 5 metų kalėti. Trys liko išteisinti.

POPIEŽIUS SMERKIA ISPANIJŲ VYRIAUSYBĖS DARBUS.

Ispanijos vyriausybei išdavus taisyklės įstatymą, popiežius išsitarinėjo visiems vyskupams encikliką užvardintą „Dilectissima Nobis“, kurioje griežtai smerkia atskirumą bažnyčios nuo valstybės ir skaito tai „apgailėtina klaida“ „Karas prieš bažnyčią. — baigis encikliką — negali būti pateisinamas ir motyvuojamas respublikos saugumu“, esą atrodo, kad tai daroma vien dėl neapykantos, kurią skleidžia prieš Dievą ir jo ministerius įvairios organizacijos. Žinoma, toks ispanų vyriausybės žygis popiežiui patikti negalėjo; tik deja jis verkšlėna ne apgailėstaudamas Ispanijos tikinčiuosius, bet savo adjutantus, netekusius valstybinio ragaišio ir hegemonijos.

APLANKYS P. AMERIKĄ.

Čilės dienraštis „La Union“ rašo, kad buv. Ispanijos karalius Alfonsas, šių metų gale, aplankys Braziliją, Argentina, Urugvajų ir Čilę.

SUSEKTAS ŠAMOKSLAS.

Montevideo mieste tapo susektas revoliucinio pobūdžio šamokslas nuvertimui dabartinės Terra diktatūros. Areštuota daug asmenų, kuriu tarpe ir tulas Lazuriga, pasižymėjęs specialistas fabrikavime bombų ir granatų.

REICHSTAGO PADEGIMO ATGARSIAI.

Galutinai užbaigus Reichstago rūmų padegimo tardymą, neuzilgio prasidės pats procesas. Teismo tardytojas ir kriminalinė policija išardė virš 500 liūdiniųkų. Visa byla susideda iš 24 tomų ir jau yra patiekta valstybės gynėjui. Kaltinamųjų iš viso yra penki: olandų komunistas Van der Lubbe, buv. Reichstago komunistų deputatas Toegler ir bulgarų komunistai: Dimitrof, Popoff ir Taneff.

ANGLIŲ KASYKLOS KATAS TROFA JAPONIJOJE.

Iš Tokio praneša, kad Nagasaki anglių kasykloje įvykus smarkiame sprogitimui, 46 angliakasiai užmušta ir 50 sužeista.

STREIKLAUŽIS ATSTOVAUS DARBININKUS.

Į Darbo Konferenciją, kuri įvyksta Ženevoje šio mėnesio 8 d. Vokietijos diktatorius Hitleris paskyrė delegatų vokiečius darbininkus atstovauti streiklaužį Dr. Ley. Manoma, kad konferencijoje del jo kils karštų diskucijų, nes Ley visą laiką buvo ir yra didžiausias laisvų Vokietijos sindikatų priešininkas.

ANGLAI KRYPSTA KAIRĖN

Nors nieko konkretaus dar neprisakė anglų Independent Labour Party kongresas, vienok aiškiai matyti tos partijos svyravimas. Jau iš pat pradžių minėtam kongrese pasireiškė dvi visai skirtingos nuomonės kairiųjų ir dešiniųjų. Kairieji pasiūlė bendra darbiavimą su trečiuoju internacionalu, t. y. artėti prie komunizmo. Bet kelių balsų persvara laimėjo dešinieji.

Vienok įdomu pastebėti tas, kad nors kairieji ir dešinieji šį kartą ir nesuderino savo nuomonių dėl krypties į kairę, tačiau visi bendrai smerkia dabartinę laboristų valdžią. Gal būt, kad ateity taip pat suderins nuomones ir pirmuoju klausimu. Taip pat galimas partijos skilimas ir atsiradimas anglų ultranepriklausomų laboristų.

TES IR TOLIAU KARĄ

Anglijos parlamente turty ministris pareiškė, kad Anglija ir toliau be jokio pasigailėjimo tęs ekonominį karą prieš priešingą jai valstybes, kol pastarosios nepakeis savo ekonominės politikos. Šis pareiškimas, matomai, yra taikomas prieš Sovietų Rusiją.

IŠTREMĖ BUVUSI HITLERIO PATRONĄ.

Į Varšuvą atvyko žydas Wolf Gutmas, kuris po įvairių žiaurių persekiojimų tapo išstremtas iš Vokietijos, kaip nepageidaujamas asmuo. Minėtas žydas iš profesijos dekoratorius ir savo laiką pas jį dirbo Hitleris. Išstremtas pasakoja apie Hitlerį įdomių dalykų.

KAS DABAR RŪPI EUROPAI.

Mussolini sugalvotas keturių valstybių paktas slepia savyje aiškų tikslą revizuoti Europos sutartis Italijos, Vokietijos ir Austrijos naudai, o Čekoslovakijos, Jūgoslavijos, Lenkijos, Rumunijos ir dalinai Prancūzijos nenaudai. Tas ir sukėlė taip vadinamą revizionizmo judėjimą visoje Europoje. Ženevoje ir kitose tarptautinėse konferencijose beveik vien tik apie tai ir kalbama. Mussolini pakte nors atvirai ir neišsitarinama šiuo klausimu, vienok aiškiai matyti, ko tas paktas siekia. Reikalavimas Vokietijai lygių ginklavimais teisiu aiškiai parodo, kad keturių valstybių paktas nori paversti Hitlerinį karą pokarinės Europos žemėlapiu karografiniu įrankiu.

TAUTŲ SĄJUNGA PANAIKINS MADŽŪRIJOS VALST.

Speciali T. Sąjungos komisija Mandžūrijos klausimui iširti patiekė projektą kreiptis į visas valstybes, įskaitant ir J. Valstijas, imtis griežtų priemonių panaikinimui Mandžūrijos valstybės, atsisakant ją pripažinti visuose administratyviniuose (pašto, telegrafo etc.) reikaluose.

MAŽINA PREKYBOS ATSTOVŲ SKAICIŲ.

Jungtinių Valstijų vyriausybė mano greitai laikui panaikinti 200 savo užsienyje esančių prekybos atstovų, paliekant jų tik 50.

—o—

Doleris kyla, nes gresia karo pavojus ir kyla tuomet, kuomet po Rooseveltto atsišaukimo yra vilties bendra msusitarimui — užtikrinimui pasaulinės taikos. Turbūt nėra stebėklingsnio dalyko pasaulyje kaip doleris. Kaip veidrodyje, jame atsispindi viso pasaulio džiaugsmas ir sielvartai. Kartais pasaulyje yra tokių dalykų, kurių jokiū būdu negalima išaiškinti.

Sekmadienį, birželio 11 KONCERTAS D-jos „Lietuva“ salione San Juan 1537

Nepraleiskite vienintelės progos pasiklausyti gražių lietuviškų dainų ir susitikti su pažįstamais. Visas ir visus prašome atsilankyti. Žiūrėkite programą 6 puslapyje. Įžanga kaip paprastai — laisva auka.

DRAUGIJOS „LIETUVA“ NARIU ŽINIAI Sekmadienį, birželio 11 d. šaukiamas

Draugijos „Lietuva“ visuotinas narių susirinkimas. Susirinkimas prasidės punktualiai 1 val. 30 min. Prašome nesivėluoti, nes šį kartą susirinkimas turi apribotą laiką iki pusės keturių. Po susirinkimo koncertas.

KLERIKALIZMAS IR DARBININKIJA

Kartu su pasaulio pažanga, kultūra ir civilizacija seka ir darbininkijos išlaisvėjimas, nors pamažu bet nuolat priekini. Pasižiūrėję į praeitį, į darbininkijos išlaisvėjimo istoriją mes matome visą eilę priežasčių ir darbininkijos prieši, kurie trukdė tą išlaisvėjimą ir tebetrukdo dar lig šioliai. Pasaulis didžiųjų technikos ir mokslo išradimais, patobulinimais, bet pasižiūrėję į darbo žmonių buklę turime pasakyti, kad darbo žmogus mažai gali naudotis tais išradimais, patobulinimais ir viskas eina naujon tik nedidelės žmonių grupės, kurie dargi nieko nau dingo neveikia, niekuo neužtarnauja tos gerovės kuria naudoja si, daro kitiem žalą ir visokeriopa skriaudas. Jei pažiūrėsime į praeitį, mes ir tą patį pamatysime ir isigilinę į tokios santvar kos priežastis patirsime, kad viena iš svarbiausių rolių tokiai neteisingai santvarkai palaikyti, kur vienas grobia tūkstančių gerovę savo naudai, sulosė klerikalizmas, dvasiškija. Palyginę visą pasaulio tautų dvasiškiją mes nerasime jokio skirtumo vienos tikybos dvasišku nuo kitos. Jei pažiūrėsime į labiausia at silikusią kultūroje ir civilizacijoje Kiniją, tai pamatysime ten šimtus tūkstančių vienuolių ir kunigų, kurie nieko neveikdami savo maldas pardavinėja už riebę kashį ir skanų gėrimą. Kini joje yra istisi miestai, kur gyvena vien vienuoliai ir kiekvienas namas tai vienuolynas. Ir Kinijos kunigai žada po mirties gerą gyvenimą tiems, kurie čia žemėje skursta ir vargsta ir nesidro vi iš vargšo kiniečio paskutinę saujałę ryžių atimti už popierė lius ant kurių surašytos maldos žadančos kiniečiai dangaus var tus atidaryti po mirties. Ir toje šalyje, kur visų daugiausiai ku nigų ir vienuolynų — visų didžiausias vargas ir skurdas. Dau gumas kiniečių darbininkų niekad savo gyvenime negauna pa ragauti mėsos ir jei turi kartą per dieną saujele vandenį atšu tintų ryžių, tai skaitos labai laimingi.

Indijos kunigai bramainai skelbia apie meilę lygybę ir bro lybę kuria skelbė jų pranašas Buddha, o patys skaito didžiausia nuodėme ir nusizengimu sėdėti su darbininku — partiju ant vieno suolo, būti kartu viename kambaryje, valgyti vieną valgį. Egipto ir Graikijos žyniai, kur gyvena kunigai laikydavo tūks tančius vergų kaip ir baudžiavos laikais katalikų kunigai ir vys kūpai. Katalikų tikėjimas kilęs iš Kristaus mokslo apie žmonių lygybę, greitai pavirto dvasiškijos gerai pardudama prekia ir už gerą gyvenimą.

Gerai gyvendami is prasimantų fantazijų ir iskraipytos tjesos, is pažadų laimės danguje, į kurią matyti patys netiki, nes nesielgia sulig savo žodžių, dvasiškija mato, kad jų biznis turės pasisekimo tik tol, kol žmonės bus tamsūs, pilni baimės pomirti nių kančių ir todėl visuomet trukdė pažangą, trukdė mokslą, o naujus išradimus prakeikdavo ir išradėjus net sudėgindavo. Vi sa tai kas meta šviesa į tamsumą, į tai kas žmonėse išrauna ir pa naikina prietarus ir burtus, visa tai dvasiškiiai iškeikia, vel no padaru vadina.

Visuose kraštuose dvasiškiiai eina kartu su išnaudotojais jėgą turinčiais, ieško jų malonių ir jiems pataikauja. Žinoma, ir darbininkijos išlaisvėjimo istorijoje dvasiškiijos rolė ir jos reikš mē į juoda lapą įrašyta. Jie skleisdami mokslą apie lygybę ir brolybę pateisindavo verguę, baudžiavą, karus ir visokias skriaudas. Pirmą galingi valdovai, monarchai ir karaliai, vėliau kapitalistai ir kitokie išnaudotojai taip pat gerai numanė dvasiškiijos įtaką ir ją palaikydavo, jiems mokėdavo algas nelygi nant kokiem valdininkam ir dar leido laisvai rinktis atlyginimą už tikiybinius patarnavimus.

Vienok kaip savo laiku pasibaigė dvasiškiijos viešpatavi mas kaipo pasaulinės valdžios atstovų, taip pasibaigs ir jų vieš patavimas darbo žmogaus sieloje. Kovoje už būvį darbo žmo nės susiduria su dvasiškiijos skelbiamu mokslu ir jų elgėsiu skir tumu, pamato dvasiškiijos melagingumą, apgaule ir nustoja jais tikėti. Išsivadavę is po jų žalingos įtakos blaivai ima žiūrėti į pasaulį. Jau nebetiki dangaus gėrybėmis ir ima savo skurdų gy venimą taisyti, ieškoti to skurdo priežasčių ir būdų kaip nuo to skurdo išsivaduoti. Žinoma, dvasiškija nepasigaili nepaklusniai darbininkijai griausmų ir šūkavimų tik jau niekas nebijo.

Žmonijos istorijoje dvasiškija pažymėtina, kaip atžagarei vių, pažangos trukdytojų. Kraštai, kur dvasiškiijos įtaka buvo labai didelė, yra patys tamsiausi ir žmonės tuose kraštuose la biausiai skursta. Priešingai, ten kur anksčiau žmonės pasiliiusa vo nuo dvasiškiijos įtakos ten kultūra aukštesnė, ten gerbuvis di desnis. Reikia tikėtis ir siekti, kad šviesioje pasaulio ateityje kartu su žmonijos pažanga išnyktų ir dvasiškių įtaka bei speku liavimas.

DIDELĖS NUSLEPIMŲ AFERROS KLAIPĖDOS ĮMONIŲ DIREKTORIATE.

Kriminalinė policija atėmė is to jmonių reviziją Vilke pats pap Klaipėdos miesto jmonių direkto riaus Vilkės pasą. Vilkė jau ilgą laiką buvo vyriausias visų Klaipė dos jmonių direktorius, ir jo paja mos siekė apie 70.000 litų per me tus. Miesto jmonių priklausė e lektros stotis, tramvajus, dujų de kimo fabrikas ir siaurieji geležiu keliai. Susekus Quitschau nuslė pimus ir pradėjus nuosekle mies to jmonių reviziją Vilke pats pap rašė jam iskelti administratyvinę bylą. Quitschau spėjo pasprukti į Tilžę, o elektros stoties buhalte ris nusimudijo dujomis. Dabar jau žinoma, kad nuo 1926 m. iki suėmimo dienos nuslėpė 220000 li tų. Tačiau dar nežinoma kiek jis nuslėpė nuo 1923 iki 1925 metų. Tų metų knygos dar bus patikrin tos.

ŽINIOS IŠ LIETUVOS

Mirė J. Tumas — Vaižgantas

Balandžio 29 dieną, 20 valandą savo bute mirė vienas populiariš kiausiu Lietuvoj asmenų kunigas Juozas Tumas.

J. Tumas gimė 1869 m. rugs. 8 d. Malaišių kaime, Svedasų vals. Rokiškio apskr., valakinio ūkin inko šeimoje. 1888 m. pabaigė Daugavpilio realinę mokyklą, o 1893 m. — Kauno kunigų semin ariją ir pašventinaas kunigu.

Vokiečiai boikotuos žydų prekes.

Lietuvos vokiečiai reaguodami į žydų boikotą nutarė boikotuoti žydų prekes. Kad boikotas būtų organizuotas ir nuoseklus jam va dovauti sudaromas ir komitetas.

Kauno visuomenė iškovojo elek tros papiginimą.

Remdama is išleistu elektros e nergijos kainai reguliuoti įstaty mu vidaus reikalų ministeris Kaune elektros energijos 1 kvh. nustatė maksimalinį tarifą 82 ct. šviesai ir 40 ct. jėgai (buvo 1,35 lt. šviesai ir 1,05 lt. jėgai).

Atvažiuoja Londono lietuvių ekskursija.

Liepos 16 dieną is Londono išvyksta visam mėnesiui į Lietu vą lietuvių ekskursija. Su ja kar tu žada vykti ir „Daily Herald“ korespondentas geriau susipažin ti su Lietuva ir aprašyti ją dien rašty.

Kaune 300 tuščių butų.

Kaune yra per 300 tuščių butų ir manoma, kad vėliau tas skai čius dar žymiai padidės.

Atsistatydino Palangos burmistr.

Atsistatydino Palangos miesto burmistras Dr. J. Šliupas. Kiek žinoma atsistatydino del nuomonių skirtumo tarp jo ir miesto ta rybos.

Įstatymas reguliuoti bažnyčių turtui.

Valstybės taryba svarsto neju domo bažnyčių turto reguliavimo klausimą. Iki šiol tuo reikalu ne buvo jokio įstatymo. Dabar mano ma išleisti įstatymą, kuris kalba mus turtus reguliuotų.

Byla del kan. Tumo mirties.

Kaune pasklydo kalbos, kad kan. Tumas mirė del netinkamo gydymo. Šie gandai sujudino vi suomenę ir todėl daręs šį svarbų žingsnį, turėjo žinoti, ką daras. Prof. Žilinskis, kada šis įvykis dar nebuvo patekęs spaudon, pas kiriems asmenims pradėjo pasa koti, turįs tikriausius davinius, kad kan. Tumas mirė ne nuo tos ligos, nuo kurios buvo gydomas. Prof. Žilinskio kalbos žaibo grei tumu pasklido visame mieste. Ne trukus joks ir spaudon pateko.

Ir štai, is spaudon patekusių da vinių matyti kad vieną kartą pro fesorius Žilinskis į medicinos draugijos posėdį atsinešė plau čius. Prof. Žilinskis esą slėpęs kie no tie plaučiai yra. Esą tai buvę plaučiai kaž kokio neturtingo žmogaus, kurio kūnas buvo atga bentas anatomikuman. Tačiau su sirinkusiems gydytojams tuoj pa aiškėjo, kad prof. Žilinskis atsine še kan. Tumo plaučius, norėda mas įrodyti, kad mirė ne nuo plaučių uždegimo, kaip buvo skel biama, bet nuo pleurito.

Kuo ši byla baigsis sužinosime is vėlesnės Lietuvos spaudos.

Lenkų knyga apie Klaipėdą.

Vilniaus knygynuose pasirodė Teodoro Nagurskio knyga „Klai pėdą“. Knyga 67 puslapių su Klaipėdos planu ir Lietuvos pa mario žemėlapiu, parašyta lenkų kalboj.

SKURDE

visi draugai apleidžia, bet lieka vienas

VIENTĖLIS ISTIKIMAS DRAUGAS

tai branginamoji, istikimoji ir naudingoji

TAUPOMOSIOS KASOS

knygutė su 4% į metus.

kurios nuosimčiai prirašomi prie indėlių 4 kartus per metus su teise atsiimti pinigų kiekvienu laiku be ankstyvesnio pranešimo.

UZTIKRINT SAU ISTIKIMĄ DRAUGĄ

BANCO HOLANDES

DE LA AMERICA DEL SUD

LIETUVIŲ SKYRIUS

Centras: Bme Mitre 234. Skyrius: Corrientes 1900

GREITAS PINIGŲ PERSIUNTIMAS.

LAIVAKORTES nuo pes. 285.—

Atidaryta nuo 8 val. 30 min. ryto iki 7 val vakaro. Šventadieniais nuo 8 val. 30 min. iki 12 val. 30 m.

Vėl prasidėjo sauzudystės.

Kaune „Londono“ viešbutyje nusišovė B. Raišis. Jis buvo atvykęs is Vežlių į atostogas pas tėvus. R. buvo paskirta tarnystė teisme. Buvo vedęs, padorus vy ras ir tas stebina, kad jis nusižu dė.

Suomiai remia Lietuvą Vilniaus klausimu.

Helsinkio pažangaus jaunimo draugija, prie kurios priklauso jauni inteligentai, studentai ir ki ti, kurie domisi politika ir ekono miniais klausimais, balandžio 27 d. Helsinky surengė diskusinį su sirinkimą, kuriame buvo apsvars tytas Lindhageno projektas ir Vilniaus klausimas. Paskaitą apie Vilniaus klausimą skaitė agr. Ake von Schoulz, kuris savo kal boj energingai gynė Lietuvos tei ses į Vilnių ir įrodė, kad visi tei singi argumentai yra Lietuvos pa sėj.

Mirė Saliamonas Banaitis.

Gegužės 3 d. pasirges širdies li ga staiga mirė Saliamonas Bana itis, užmiesčio autobusų stoties viršininkas.

Velionis buvo senas lietuvių vei kėjas, lietuvių tarybos narys.

BANGŽUVĖS

RAŠO SEIVA

Visi esame girdėję legendas, e sų marių vandenyse gyvena to kios milžiniškos „velioribos“, „ki tai“, lietuviškai vadinamos „bau gžuvės“, kurios laivus verčia. Šie jūrų milžinai kitose kalbose vad i namū „whale“ „balaena“, „balle na“ ir biologiniu atžvilgiu dau giau panašūs į gyvulius negu į žuvis. „Norvegų laivus „Tijuca“ važioja bangžuvių medžiotojus is Buenos Aires į Pietų Georgijos sa las. Medžiotojų tarpe yra keli de sėtkai lietuvių, kurių buvau pa kviestas laivą pažiūrėti. Tarp ki ta buvau pavaišintas puikiausio mis bifėmis, kurias valgiau giliai įsitikinęs, kad tai yra jautiena, bet, kaip vėliau man paaiškino, tai buvo bangžuvių mėsa. Bang žuvės veisiasi ne ikrais, bet gim do tik po vieną „sūnų“ ar „duk terį“, vieną kartą į tris metus. Ir naujagimis išvysta pasaulį būda mas nuo 3 iki 7 metrų ilgio „ma žutėlis“. Savo kūdikius bangžu vės žindo savo pienu is dviejų spe nių, esančių abiejose gimdos pu sėse po vieną. Bangžuvės būna a pie 40 metrų ilgio ir jų viduje bū tų galima su autų apsisukti.

Čia noriu pakalbėti apie bang žuvių medžioklės istoriją, apie milžinišką pelną is jų industrijos bangžuvių migracija, jų gausis, a pie mokslininkų tyrinėjimus šio je srityje ir apie praktinius pa yrimus.

Argentinos okeanų fauna neiš pasakytai turtinga. Okeano pak rasčiai nuo Viedma, Rawson, Co modoro Rivadavia, Puerto Dese ado, Santa Cruz, Puerto Gallego, Magallanes, Rio Grande, Ushua ia, žodžiu, pradedant nuo upės La Platos vandenų ir baigiant Is la de los Estados Argentinos van denynai perpildyti žuvis ir ki tais jūrų faunos turtais. Vienok iki šiam laikui argentiniečiai be veik neužiima šių turtų eksplo tavimu, jei neskaityti vienintėlės žuvininkystės bendrovės „Compa nia Argentina de Pesca“, priklaus ančios skandinavų kilmės mili jardieriui Torquist. Šią industri ją dalinai eksplotuoja europiečiai norvegai, anglai, švedai, kurių žūklystės laivai sezonams atplau kia bent 15.000 kilometrų ir grįž ta perpildyti bangžuvių aliejumi bei antračiais produktais, ku riuos pardudodami tarptautinėse rinkose, vieno sezono pelnu pa dengia visas savo jmonės įrengi mo išlaidas. (Tąsa 6 puslapy)

ARGENTINOS PIENO ŪKIS

Kai buvo kalbama apie gyvulių ūkį, gal kam ir keista pasirodė, kad nieko nebuvo prasitarta apie pienininkystę. Lietuvoje ir kitose valstybėse su panašia ūkininkavimo sistema jokiū būdu negalima atskirti gyvulininkystės (tiksliau pasakius raguočių auginimo) nuo pienininkystės, viena šaka su kita tampriai susijus, viena kita papildo. Kitaip yra kitose valstybėse. Vienose, kaip Olandijoje, Danijoje, Švedijoje pieno ūkis pasiekė aukščiausio išsivystymo laipsnį, visas ūklas sudaro daugiausiai gauti pieno, gi mėšinių raguočių auginimas tik tiek kiek reikalauja vidutinė rinka. Yra valstybių, kur pieninių karvių laikomas tik toks skaičius, kad patenkinti vietinės rinkos poreikavimą, o gyvulininkystė yra išvystyta iki aukščiausio laipsnio ir mėšos eksportas muša pasaulinių rekordų, pav. Australija. Yra ir trečioji rūšis, kur gyvulininkystė ir pienininkystė turi tendenciją, palinkimą balansuoti, reiškia ant kiek yra viena šaka išvystyta, ant tiek stengiamasi išvystyti ir antrą. Tokių valstybių tarpe pirmą vietą užima Jungt. Valstijos, paskiau sekia Naujoji Zelandija; kitų valstybių, tokių dviejų ūkių subalansavimas dar nepasiekta, bet tam dedamos visos pastangos. Jų tarpe randasi Kanada, kai kurios Pietų Amerikos valstybės, o ypač pastaruoju metu toji subalansavimo tendencija reiškiasi Argentinoje.

Atrodytų koks čia gali būti didelis skirtumas tarp gyvulininkystės ir pienininkystės — tos pačios karvės, čia ta pati pašara. Taip atrodo išviršiniai bet prisižiūrėjus arčiau pamatysime didesnę skirtumą, negu galime įsivaizduoti. Kaip buvo paminėta anksčiau tie skirtumai gali būti didesni arba mažesni įvairiose valstybėse. Čia žimsime tik Argentinoje, kuri tuo tarpu ir tegali mums rūpėti.

Mėšiniai raguočiai veisiasi, auga, ganosi po atviru dangumi, o pabūti pastogėje, kaip prabangos dalykas, jiems tas malonumas suteikiamas tik transportuojant ir skerdyklose keletą valandų prieš mautį. Jų priežiūra apsieina labai pigiai, maždaug skaitoma vienu vaitą žmogų ant 150-200 karvių. Aukščiausias gi tikslas čia būna išvystyti raumenis ir padengti juos storesniu taukų sluoksniu. Toks raumenų auginimas neturi tvirtai nustatytos ribos. Pašaras jiems nepaunamas ir sausas negaminamas.

Visai kitas dalykas su pieninėmis karvėmis. Čia pirmoje vietoje turi būti parinkta pieninių karvių veislė. Jos laikomos tvartuose ir šeramos jau pagamintu pašaru. Jų priežiūra ir melžimas reikalauja jau gana įgudusių rankų, taip kad vienas žmogus skaitant su pašaro pagaminimu) gali priežiūrėti tik nuo 8 iki 12 karvių. Jau pačių pieninių karvių išlaikymas atsieina gana brangiai. Be to, kiekvienos karvės pieno kiekis yra apribotas. Geriau šeriant, valant, higieniškai užlaikant, pie no kiekis didėja, bet yra riba, kuri rios nepersidžs, ir joki patobulinimai negelbsti. Argentinoje aukščiausias rekordas buvo pasiektas

su 58 litrais pieno per dieną nuo vienos karvės.

Iki didžiojo karo pieno ūkis buvo labai silpnai išvystytas — dar bo ranku brangumas negalėjo duoti galimybes plėtoti. Karo metu padidėjo pieno produktų poreikavimas. Sviestas, kaip pakilo kainoje ir nuo 1917 metų produktų eksportas pradėjo smarkiai kilti. Iki karo sviesto eksportas buvo apie tris kilogramus per metus; 1917 metais išaugo iki 10 milijonų su puse ir pasiekė maksimumą 1923 m., kada eksportas siekė kuo ne 31 milijoną kilogramų. Nuo tų metų vėl pradėjo mažėti. Mat po karo naujintas pasaulis pradėjo įsiskaitinti kad prieš karą mokėjo vėžes, jau kiekviena valstybė pradėjo tenkintis savo produktais. O čia dar prisidėjo ir pasaulinis krizis. Anglija suvalgo 90% viso eksportuojamo iš Argentinos sviesto. Du metu atgal Argentinos sviestas Londone kainavo tik 1 pesas 20 centavų. Tuo pat metu Buenos Aise gi kainavo 1 pesas 80 cent. — 2 pesai. Atrodytų nesamone. Argi už samonę galima me už rusų cukraus svarą po 13 — 14 kapeikų, tuo tarpu, kaip Anglijoje kuo pačių rusų cukrumi šė rė kiaulias ir jis anglams buvo parduodamas po 5 kapeikas už svarą. Sunku visiems suprasti tas komercines ir spekuliatyves paslaptis, lygiai kaip nesuprantamos ir kitose srityse įvairios paslaptys ir „tajemnyčios“, kurios dar labiau apipinamos įvairia politika ir aukštų asmenų giminin-gumu. Kas nori suprasti tuos dalykus tai turi apsišarvoti kantrybe ir specialiai paagrūnėti ir pastudijuoti juos. Nėra būtino reikalo į pavyzdį imti Argentino ar ba Rusiją; imkime Lietuvą. Nenu sigąskit jei balyginsim keletos metų kaitas, tai pamatysime, kad Berlyne lietuviškas sviestas daug pigesnis negu Kaune, jau nekalbėsime apie duoną. Arba „Maisto“ bendrovės produktai Kaune brangesni negu Paryžiuje. Mat paslaptis tokė, kad Lietuvos valdžia primokėdavo prie kiekvieno eksportuojamo kilogramo sviesto po 70 cent. o paskiau, rados, ir politą. Tą skirtumą turėjo padengti tie patys ūkininkai mokesčių formoje, o eksportieriai nuo to turėjo gana gražaus pelno. Tai yra liguistinė ir nesveika prekybos forma, kuri vadinama protekcionizmu. Yra šalininkų, kurie tą formą iškelia iki padangų. Bet pasekmės pačios už savę kalba: pridėjus prie to maitų karą, kaip dalyką tampriai surišta su protekcionizmu, gaunam, prašom ponai — šiandieninis pasaulinis krizis. Jungt. Valstijos pirmos įvedė protekcionizmą; gerokai nukentėję nuo jo dabar kuo greičiausiai nori atsikratyti ir prieiti prie laisvos prekybos. Čia kiek nukrypau nuo tiesioginės temos, bet tos kelios pastabos gali kartais padėti išaiškinti gana nesuprantamus dalykus.

Sūrio gamyba Argentinoje plėtojosi labai nenormaliai. Prieš karą eksportas svyravo nuo 300 iki 7.000 kilogramų, žiūrint progresyviai — pav. 1904 m. buvo eksportuota virš 7.000 kilogramų,

1909 m. — nieko, 1910 m. — 367 kilogramai 1913 m. — siekė virš 7.000 kg. Smarkiai pradėjo kilti nuo karo metų — 1916 met siekė 228 tūkstančius ir 1920 met. pasiekė maksimalų skaičių virš 10 milijonų kilogramų. Nuo to laiko pradėjo vėl kristi, taip kad jau 1925 metais nukrito iki 130 tūkstančių kg. Sūrio eksporto kritimo priežastys — pirmiausia tos pačios kaip ir sviesto, bet svarbiausia prisidėjo Italijos vidus karus gyvenimas ir kainų kritimas. Pirmiausia Argentinos sūrių pirkėju buvo Jungt. Valst., bet Itali ja savo sūrių pigumu kuo ne visai išstūmė Argentinos sūrį iš J. Valst.

Taupyk Dabar

Kad Galetum Pagalbeti Saviesiems

Kiekvienu laiku gali prisireikti pasiūsti saviesems pinigų. Pradėk taupyti tuojaus pat atidarydamas sąskaitą mūsų Taupomoje Kasoje. Įnešant vien 5.— pesus Tamsta gausi Taupomosios Kasos knygele.

Musų Lietuvių Skyrius

yra atidarytas nuo 9 iki 18 val. ir šeštadieniais nuo 8.30 iki 11 val. Vien su 5.— pesais Tamsta gali atidaryti savo sąskaitą.

The FIRST NATIONAL BANK of BOSTON

BUENOS AIRES
FLORIDA 99 Pueyrredón 175
Av. Gral. Mitre 301, Avellaneda Córdoba 1223, Rosario

PASITIKĖJIMAS — MANDAGUMAS SAUGUMAS — GREITUMAS

1909 m. — nieko, 1910 m. — 367 kilogramai 1913 m. — siekė virš 7.000 kg. Smarkiai pradėjo kilti nuo karo metų — 1916 met siekė 228 tūkstančius ir 1920 met. pasiekė maksimalų skaičių virš 10 milijonų kilogramų. Nuo to laiko pradėjo vėl kristi, taip kad jau 1925 metais nukrito iki 130 tūkstančių kg. Sūrio eksporto kritimo priežastys — pirmiausia tos pačios kaip ir sviesto, bet svarbiausia prisidėjo Italijos vidus karus gyvenimas ir kainų kritimas. Pirmiausia Argentinos sūrių pirkėju buvo Jungt. Valst., bet Itali ja savo sūrių pigumu kuo ne visai išstūmė Argentinos sūrį iš J. Valst.

Trečią vietą užima sudžiovo eks portas. Kazeinas yra sudžiovinta ir sumalta varškė. Ji labai plačiai vartojama industrijoje ypač sati nuoto popierio gamyboje. Kazeino buvo eksportuojama apie pusantro milijono kg. ir taip pamažu išaugo iki 25 milijonų. Eksportas gali tik truputį sumažėti krizio metu, bet prie normalių sąlygų, ribų negali turėti, nes technikos to produkto poreikavimai vis didėja ir didėja.

Argentinoje kol kas kazeinas niekam nenaudojamas.

L. Rysselis.

(Tąsa kitam numerij.)

S I U V Ė J A S

LEONAS MALINAUSKAS

Turin didelį pasirinkimą angliškų medžiagų įvairiomis kainomis.

Už darbą garantuojų
Prašau persitikrinti.

L. N. Alem 1689, Dock Sud

Iš Provincijos Santiago del Estero

(Tąsa iš 146 numerio.)

Žmonių maistas — daugiausia ožkų pienas ir sūris. Sūris gana gerai padarytas, maistingas ir skanus; kurio ir man teko valgyti. Taip pat valgo ožkos mėsa, kuri pirmą gerai išdžiovina prieš saulę, tada ji jau negenda, bet tai nehygieniška, nes ją pakabiną apgula musės. Vartoja taip pat ir pakštieną. Įvairiu rūšių laukinių paukščių pilnos balos ir vyrai tik jų šaudymu ir užsiima. Duonos beveik nevartoja. Jei vartoja tai tik minkštas arba kietas „gažetas“ (tam tikros rūšies sausainiai).

Santiago del Estero provincijos gyventojai, gyvenanti toliau nuo pelkių, o jų gana retai pasitaiko, skursta dėl vandens stokos; šulinį čia kad ir kažim kaip gily iškas, vandens nesiranda, todėl ūkininkai jų ir nekasa. Vandenių jiems gabeną traukiniai. Pagele žinkelėse pastatyti dideli skardiniai bosai, kuriuos nuolat pripildė vandeniu pravažiuodami traukiniai. Žmonės jau pusę valandos prieš traukinio atėjimą laukia su viedrais ir skardomis nuo aliejaus. Toks atvežtas vanduo, žinoma, neskanus, bet žmonės, dažnai ir to pritrūksta net valgiui išsivirti ir atsigerti, o ką jau nusi-prausti ir gyvulius pagirdyti, tai ir galvot nereikia. Keleivis po ilgą kelionę ir saulės kepimo ištroškęs užėina pas ūkininką vandens prašyti, bet ūkininkas pirmiausia pažiūri, jei dar turi daugiausiai tai atneša puoduką, bet dažniausiai tenka išeiti ir lūpų nepa-

vilgius. Įsivaizduokite koks džianusmas užėjus kokę pelkę, kurios dešimtimis kilometrų viena nuo kitos. Ir užtikis vandens, nors ir su visokiais gyvūnais, smulkiausiai vabaliukais, skubiniesi gerti kol numalšini troškulį; paskiau galima ir nusiprausti.

Manau, kad ne vienam lietuviui teko kankintis šioj provincijoje. Lietuviams, keliaujantiems iš stoties į stotį iš provincijos į provinciją, patartina Santiago del Estero provinciją aplenksti, nes silpniesiems gali čia ir gyvybę prarasti, neturėdamas pinigų su savim. Darbą gauti čia labai sunku, nes beveik vieninteliai darbai tai didesnių geležinkelio stočių sandėliuose. Vienok ir šioj provincijoje dirbančių lietuvių galima užtikti.

Žmonės, kurie čia iš seno gyvena taip ir vargsta amžinai. Jie net įsivaizduoti negali, kad Buenos Aires auksu žiba, nes ne retas iš jų nė paprasčiausioj geležinkelio stotelėj dar nėra buvęs.

Žmonės gana atsilikę kultūroj, neskaito laikraščių, nei jokių knygų; vaikai neleidžiami į mokyklas. Čia žmogus daugiausia prisitaikęs prie gamtos ir tik tą žino, ką jis mato ir apėnuoja; taip pat jie visuomet patenkinti gyvenimu ir neįaužta, kad jie skursta, arba, kad už juos kas nors geriau gyvena pasaulyje.

Antanas Bielys.

Lietuvos Pasiutinybės adresas
Legación de Lituania c. Rodriguez Pena 1671, Buenos Aires.

MOTERYS IR ABORTAI

Kartu su moters socialiniu išlaisvėjimu surištas ir moters asmeniškasis išlaisvėjimas. Dabar, kada moteris stoja kartu su vyrais kaip lygi darbininkė ir lygiateisė pilietė moteris pamažu pradeda išlaisvėti ir iš vergijos, kurioje ji buvo lytinio gyvenimo atžvilgiu. Vyrai ir moterys savo lytiniame gyvenime daug kuo skyrėsi nors prigimtis abiems vienodai skyrė būtinumą lytinio gyvenimo. Bet moteryje iš mažų dienų buvo auklėjama nuomonė, kad lytinis gyvenimas yra kažin kas žeminančio, bauraus, nuodėmingo ir moteris puola lytinį gyvenimą pradėjusi. Tuo tarpu vyrai priešingai, skaitė ypatingu vyriškumu, nuopelnu, priversti, prikaltė ti moterį pradėti lytinį gyvenimą. Bet dabar ši neteisinga pažiūra ima vis labiau nykti ir dauguma pradeda suprasti, kad lytinis gyvenimas subrendusiam žmogui vienodai yra reikalingas kaip vyrams taip ir moterims. Tas reikalingumas pačios žmogiškos prigimties mums duotas, kaip reikia lingumas valgyti, kvėpuoti tyru oru. Bet prigimtis moteriai paskyrė pareigą būti motina, gimdyti naują kartą, tuo tarpu vyrą nuo tos pareigos paliausavo, jis tik jau vėliau, kada kūdikis gimė prisideda prie jo auklėjimo ir išlaidymo.

Bet mūsų sunki būklė ir sunkus materialis padėjimas, esant kapitalistinei tvarkai, neleidžia visoms moterims gimdyti tiek kūdikių kiek jos jų pagimdyti galėtų, nes jos jų visų negalėtų išmaitinti. Tuo būdu išeina, kad moteris turėtų arba apsirubežiuoti lytiniame gyvenime iki tiek kiek vaikų gali pagimdyti ir išauginti arba gyventi lytiniai ir vengti gimdymų. Kadangi lytinio patenkinimo reikalingumas yra žmonėse labai galingas ir to prigimties įstatymo laužymas atsiliesia į žmogaus sveikatą kūno ir dvasios tai palieka vienas kelias: gyventi lytiniai tiek, kiek to reikalauja žmogaus prigimtis ir vengti gimdymų. Vengti gimdymų yra 2 būdai: vengti neštumo ir prieš laiką pasiliuosuoti nuo dar negyvo kūdikio, kitaip sakant, padaryti abortą. Geriausias būdas vengti neštumo arba vartoti preventyvinias, apsaugojimo nuo neštumo priemones, kurių yra nemaža ir galima sau pasirinkti sulig noro. Preventyvinės priemonės nenkenkia sveikatai ir leidžia moterai, be baimės pastoti nešėčia, tenkinti savo lytinį reikalavimą. Medicina šiuo atžvilgiu daro įvairių bandymų ir tyrinėjimų ir ieško tinkamiausių ir patogiausių būdų moteriai apsaugoti nuo neštumo, kada ji jo nenori. Jungt. Val. Moterų Lyga yra daug padariusi šioje srityje ir yra surastą gana tobuli preventyvinė priemonė, bet valdžia uždraudė viešai skelbti. Vienok virš minėtos Lygos

moterys daktarai šią preventyvinę priemonę platina tarp savo klientų ir gal būt netolimoje ateityje toji priemonė bus prieinama visoms norintioms moterims.

Kitas būdas ABORTAI yra daugumoje valstybių draudžiama skaitoma nusikaltimu, kūdikio žudymu. Vienok milijonai moterų daro abortus ir ne po vieną kartą o labai daug. Del aborto moralinio žalingumo gali būti įvairiausių nuomonių. Vieni sako: kūdikį dar iščiuje nužudyti yra nusikaltimas; kiti sako kūdikiai leisti gyventi, badauti, skursti yra taip pat nusizengimas, geriau jį nužudyti, kol jis dar negimė. Bet nekaltant apie abortų moralę žala, viena tai neabejotina žala — moters sveikatai. Aštuonesdešimt nuošimčių moterų, sergančių ne tik moterų, bet įvairiausiom kitom ligom serga nuo ABORTŲ, o koks nuošimtis jų miršta! Valdžia drausdama abortus, žinoma, ne moterų sveikatą saugoja, ji turi savo išrokavimus, kurie ne visa dos rišami su atskirų žmonių išrokavimas, vis delto netiesioginiai priverčia moterį susimąstyti prieš abortą darant. Už tat moteriai laisvas kitas kelias apsaugojimui nuo neštumo. Žinoma, ir čia valdžia kišasi trukdydama preventyviųjų priemonių platinimą, bet moteris vis labiau išlaisvėja ir turi vis labiau lavintis ir geriau tvarkyti savo lytinį gyvenimą. Daug moterų nemažai kenčia del nežinojimo, del nesupratimo, o prabilti apie lytinį gyvenimą gėdinasi. Tos falšyvos gėdos laikai jau praėjo ir reikia ne tylo mis kentėti, bet ieškoti būdų kaip mūsų gyvenimą padaryti lengvu ir laimingu. Kaip žmonės tobulina ir gerina savo socialinį gyvenimą, taip turėtų gerinti ir tobulinti ir savo asmenišką gyvenimą ir pirmoje eilėje savo lytinį gyvenimą, nes nuo jo pareina ir sveikata kūno ir dvasinė jėga ir gyvenimo džiaugsmas.

Jeigu Tamsta nori būti apžiūrėtas gero gydytojo, kreipkis į

CLINICA MEDICA CANGALLO
DR. A. GODEL

KUR BUSI ASMENIAI PRIIMTAS JOS DIREKTORIAUS

Dr. A. GODEL

Tikro ir greito gydymo specialistas

BLENORRAGIJA TRIPERIS

Gydomas naujaisiais francūzų ir vokiečių metodais

SIFILIS 606 - 914

Odos ir kraujo ligos

MOTERŲ LIGOS. Gimda ir nereguliarės menstruacijos.

SPECIALISTAI šių ligų: ŠIRDIES, INKSTŲ KEPENŲ

SKRANDIES, NERVŲ, REUMATIZMO.

"X" Spinduliai. — Diatermija. — Analizis.

Lietuviams pirmas patarimas veltui

Priėmimo valandos: nuo 9 iki 12 ir nuo 15 iki 20.

Sekmadieniais ir šventomis dienoms nuo 9 iki 12.

Calle Cangallo 1542

BUENOS AIRES

Sveikatos šaltinis geri dantys

DANTŲ KLINIKA
MODELO

Direktorius Dr. Muchnik
Santa Fe 3311 — Bs. Aires

DARBININKĖS MEILĖ

(Taša iš 145 numerio.)

Darbininkų, o ypač darbininkų gyvenimas yra šiandien sunkus. Šalia paprasto darbo duonos kąšniui pelnyti yra dar begalės visokių kitokių darbų. O tų darbų ypač daugėja ištekejus.

Ne viena moteris sako: „Nusi bodo dirbti — ištekesiu tai bent dirbti nereikės!“ Kalba kaip išmano, o nepasiziūri, kad aplinkui yra šimtai ištekejusių moterų ir jos dar daugiau dirba, kaip neištekejusios. Nueikime į mūsų pasi linksminimus — ar ten ištekejusios šoka ir linksminasi? Ne, daugiausia neištekejusios, o ištekejusios sios nei laiko nei lėšų tam neturi. Čia mažai yra lietuvių vyrų kurie tiek uždirba, kad su šeima galėtų pragyventi vien iš vyro uždarbio; vadinasi, ir moteris, nors ir ištekejusi turi prisidėti prie šeimos išlaikymo savo uždarbiu, o yra dar daugelis tokių, kurios pačios vienos šio krizio metu užlaiko šeimas.

Vadinasi, moteris ištekejimas ne paliausuoja ją nuo darbo, bet dar pasunkina jai gyvenimo našta. Iš moters pusės tad ir reikalinga pasiaukojimo ištekant, užtat ir reik akytai žiūrėti, kad tas pasiaukojimas nebūtų išniekintas, kad darbas neitų niekais, kad pa siimta našta neslėgtų. Ar gali būti liūdnas ir sunkus gyvenimas kaip ištekejusios moters, kuri dirba, o jos vyras uždarbį prageria, kuri vyrą bando sulaikyti, perkaltėti, o jis ją muša. Ir taip kas miela dienele iki mirties!

Prisiklausė gražių pagyrimų ir priesaikų, patikėjo prikaltinėjama ir įsimylėjo. O meilė apakino — jau tada nemato, kad milimasis „čopą“ po „čopo“ mieruoja, degtinę malkia, netiki kada girdi, kad mylimasis visur prasis kolinę, kitas viliojės. Visa tai daros nesvarbu, tik skuba susituokti, o paskui prasideda išsiblaivėjimas iš malonių svajonių ir prisideda nelaimės. Daugumas sako: „Rodos buvo žmogus geras, o da-

bar taip ūmai pasikeitė“. Ir klysta taip sakydamos. Žmonės po vestuvių būna tik tokie, kokie jie iš tikrųjų yra, o prieš vestuves tai kiekvienas mato savo išsvajotą žmogų, bet ne tikrą. Tikrenybė prasideda tik po vestuvių, ypač kuomet vedamasi ant greitųjų.

Pasirinkdama sau gyvenimo draugą, kiekviena mergina turi stengtis pirma jį gerai pažinti. Išiziūrėti kaip jis elgiasi ne tik su ja, bet ir su kitais žmonėmis. Turi sekti apie ką jis kalba, išklau sinėti apie jo šeimą, apie jo santykius su artimais. Pasiziūrėti kaip pasirinktas draugas elgiasi viešuose susirinkimuose, vakarėliuose. Pakalbėti ir pasiteirauti pas jo darbdavius ir darbo draugus, o jeigu jis yra kokios draugijos narys, tai turi pasijdomauti kokia ta draugija ir kokius ji tikslus turi

Moters pirkdamos rūbus ir tai žiūri, kad medžaga būtų gera, stipri, kad būtų patogus sulyg mios O jog rūbas tik laikinas dalykas ir greitai susidėvi. Tuo tarpu kita net tiek nesirūpino, kaip apie perkamą suknetę ir jau įsimylėjo ir jau pasirengusi tekėti. Tada žinoma — koks pasirinkimas, toks ir sugyvenimas.

GRĮŽTA KUKURUZU LAUŽĖJAI

Paskutinių laikų į Rosario miestą grįžta iš laukų daug kukuruzų laužėjų lietuvių. Vieni jų eina ap lankyti pažįstamus, kiti skuba į viešbučius senas skolas atsilyginti mat iš darbo grįždami kiekvienas parsineša po desėtką kitą pesų. Daugumas jų apsisotėja prie stoties Sunčales, ten yra pora (Pa serpskio ir Klimo) lietuviškų restoranų. Dabar geležinkelio stotyje galima pamatyti ištisos tokių pakeleivių armijos su maišeliais ant pečių. Jų išvaizda nepavydėtina. Suvargę, drabužiai suplyšę, rankos apdraskytos, kitas ilgusį laiką nekirpęs plaukų ir barzdos nesiskutęs. Jie nusiskundžia kas kart blogėjančiom lauko darbų sąlygom, nuolat mažinamu atlyginimu; nes, girdi, pilnos pagele žinkelės ir krūmai prigulę bedarbių, laukiančių bile kokio darbo, kad ir už sausos duonos kąšnį.

Liūdna matant juos, gįžtančius iš sunkių darbų, bet dar liūdniau prisiziūrėjus į tą gyvenimą, kurį jie veda apsisotę viešbučiuose.

KAI KURIŲ LIGŲ PRIEŽASTIS.

Šiais moderniniais laikais, kuomet darbas atsilieka skubiai, kad paspėjus kartu su mašinomis, žmogaus kūnas niekuomet neturi atitinkamo poilsio ir reikalingo higijeniško aprūpinimo, kurie yra svarbiausias sveikatos pamatas. Del to, kadangi moteris yra silpnesnė, tai tuo labiau ji turi saugoti savo sveikatą, nesisaugojant dažnai susergama labai sunkiomis ligomis.

Maži negalavimai, o vėliau sunkios ligos, privalo būti gydomos rimtais ir sąžiningais gydytojais specialistais. Kad daugelis ligonių raštiškai mums dėkoja už gerą ir greitą gydymą, Dr. Godel klinikoje, c. Cangallo 1542. Verta reikalui esant ten kreiptis.

Kiekviena moteris prieš tekėdama turi prisiminti, kad tai visam gyvenimui, o ne dviem dienom. Žinoma, šiais laikais daug kas skiriasi, bet geriau sugyventi, kaip skirtis. Skyrimaisi suteikia daug skausmo ir reikia nugalėti nemažą kliūčių. Geriau tad iš anksto pasirinkant apsižiūrėti, kad draugas su kuriuo reikės ir džiaugsmus ir vargus dalintis būtų žmogus blaivas, darbštus, rimtas ir išmintingas. Tada nebūs apsvylimų sugyvenant su tokio žmogumi, moters triūsas neis veltui ir ji bus garbinga. Tada sunkus darbo žmonių gyvenimas palengvės, nors tiek vienas kitam padeda ir apsidraudžia ateitį, nors tiek, kiek vienas kitą geram padaršina ir nuo blogo sudraudžia.

Šiais laikais, kada vyrams gauti darbą sunkiau, tai daugelis iš jų bando paspekuliuoti meile ir nemaža moterų yra del to nukentėjusių. Tad ypač dabar reikia gerai apsižiūrėti, kokie šalia vyrų siūlomos meilės ir pažadų yra dar išrokavimai ir tikslai, kad apsaugoti nuo suviliojimo ir apgavimų, kurie kitų moterų visą gyvenimą sugriauna, palieka neišdildomą skausmą ir liūdesį

Traukia vynelį kol jaučia pesą kišenėje, kaip to nēr — skolina, o kada jau ir paskolinti negauna, vėl dedasi maišelį ant pečių ir eina: visticiek į pietus ar į žiemius, į rytus ar į vakarus; gal atras kokį „gerą“ poną, kuris teiksisi pasinaudoti jo dar ne visiškai sudžiūvusiais muskulais, numetant šiam vargšui nors dešimtą dalį už jo darbą priklausančio atlyginimo.

Padidėjo „klijentų“ skaičius ir prostitutuojų kvartale „Pichincha“. Tai negražu, bet... Bet taip elgiasi ne vien lietuviai. Taip elgiasi leukai, ukrainiečiai, jūgoslavai ir visi kiti, kuriems tokia liūdna dalia kliuvo. Gera būti moralistu, kuomet žmogus jaučia dar nors kokį pamatą ekonominiame gyvenime, dar gali nors svajoti susikurti sau šeimyninę laimę. O jie...? Jie jau gyvena pusiau „vagabundo“ (valkatos) gyvenimą, ir nuolatinio skurdo parblokęti perka sau užsimiršimo valandą norėdami visą pasaulį paskandinti savo stikle. O prigimties reikalavimų taip pat po žeme nepakasi. Po metus, pusę, kelis mėnesius išbuvę laukuos, kur gal moterų nė akyse nematė; be to, praradę paskutinę viltį kada nors susikurti sau šeimyninį gyvenimą, turėti mylimą mergaitę — ieško susiraminimo pas prostitutas, nors gerai žino, kad ten jo neatras arba vieton malonumo atras baurią ligą.

Žinoma, ne apie visus tą galima pasakyti. Ir jų tarpe yra tokios stiprios valios vyrų, kurie iki pat kutinio stengiasi kovoti su visu kas bloga, vienok ta išimtis vistic nedidelė. Dauguma jų paslydusi ekonominės ir moralinės pražūties bedugnėn. O jų ne vienas, ne du, jų šimtai tūkstančių. Tame ir yra didžiausia darbo masių tragedija, po netikusios kapitalistinės santvarkos priespauda.

ARGENTINOJE

Jewich Colonizacijon, Žydų Emigrantų Globos ir Žydų Savišalpinės draugijos patiekė žemės ūkio ministeriui prašymą, leisti įvažiuoti Argentinon apsigyvenimui tiems žydams, kurie dėl Hitlerio persekiojimų buvo priversti apleisti Vokietiją. Savo prašyme pažymi, kad tie žydai, atvykę su savo kapitalais, suteiktų Argentinai didelės naudos. Žemės ūkio ministeris perdavė šį prašymą imigracijos direktoriaus nuožūrai, vienok abejojama ar toks leidimas bus duotas, nes sulig specialaus Argentinos vyriausybės dekreto, kuris veikia nuo šių metų pradžios, neįleidžiami į Argentiną jokie emigrantai, kurie neturi iš anksto numatyto darbo.

Norinčių įvažiuoti Argentinon žydų skaičius siekia apie keletą tūkstančių.

Kaip jau yra žinoma nuo šių metų birželio pirmos dienos įėjo į galę įstatymas Nr 11338, draudžiantis naktinį duonkepyklų darbą. Duonkepyklų savininkai, nepatenkinti šiuo įstatymu dėjo visas pastangas jo anulevimui arba bent jo sušvelninimui. Pasiuntę specialę delegaciją pas vidaus reikalų ministerį, bet pastarasis pareiškė, kad vyriausybė be kongreso yra bejėgė ir vien tik kongresas gali jį panaikinti arba reformuoti. Tuomet, kaip protesto ženklą duonkepyklų savininkai nutarė šio mėn. 2 dieną uždaryti visas duonkepyklas keturių valandų laikotarpiui, ką ir įvykdė. Pabrėždami, kad tai yra tik kaip perspėjimas ir jeigu, tas įstatymas nebus panaikintas arba reformuotas tai imsis griežtesnių priemonių.

Iš Londono žiniomis naujai paskirtas Argentinai anglų ambasadorius Sir John Roderick, smarkiai susirgo ir patalpintas Londono sanatorijoje. Mažai yra vilties jį išgelbėti.

Sąryšy su įvairiais atentatais prieš duonkepyklų savininkus kurie vis dažniau pasikartoja, šio mėn. 5 d. teisėjui Beruti įsakius, tapo

iškrėsti visi Buenos Aires rajone esanti duonkepykių sindikatai, kuriuose sekvestruota ginklų, dokumentų turinčių bendro su atentatais ir didelis skaičius propagandos lapelių, kurstančių duonos kepėjus prie streiko. Arestuota virš 100 asmenų.

Šio mėn. 3 d. Naujame Uoste, netoli bedarbių stovyklos rastas pasikoręs bedarbis, kurio asmenybė iki šiam laikui dar nepavyko išaiškinti. Vėliois buvo vienas iš tūkstančių tų vargšų, kurie skursta Naujo Uosto žolynuose. Skurdo ir bado verčiamas tragiškai užbaigė savo dienas, pasikardamas ant keliamos mašinos (krano) kablo. Įvykdimui savo užmlymo jam užteko vieno metro ilguo vielos. Iš veido matyti, kad nelaimingasis bedarbis buvo nevalges keletą dienų. Jokių dokumentų jo kišenėje nerasta. Matyti nenorėjo, kad ši liūdna žinia pasiektų gal būt tolimus jo šeimos narius. Savizudystės įrankiu jis pasirinko mašiną. Darbo mašiną, kuri iš tūkstančių darbininkų atėmė paskutinį duonos kąsnį. Tas aiškiai parodo prie ko privedė šių dienų technika ir netikusi santvarka. Mašina pagamina nedarbą, nedarbas neša su savim skurdą, skurdas priveda prie bado ir badas prie mirties.

Tuo laiku kaip Naujojo Uosto bedarbiai tylūs, nuliūdę susirinko prie savo nelaimingojo drango kebančio lavono, vienas iš jų nebesu silaikė ir sugniaužias kūmšėius išsitarė: Štai prie ko mus likimas veda. Ten esančiam policininkui nepatiko šis skaudus bedarbio skundas, todėl minėtą bedarbį tuojaus areštavo ir nugabeno į komisariją. Vėliaus policija išvaikė ir kitus bedarbius.

Į Argentinos pasiųstą Bolivijai protesto notą del Paragvajaus uosto Casado bombardavimo, kuri nukentėjo argentinai C. Casado, Bolivija atsakė, kad jis teikęs Paragvajui materialę paramą ir del to nustojes privilegijų teikiamų svetimšaliams.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI.

Palmai: Tinkamesnes Tamstos korespondencijas sunaudosime. J. Bilevičiui. Žurnalas „Mūsų dienos“ neišcina. Jei norite sužinoti ar gavo Tamstos pranešimą, reikia kreiptis pas G. Reilį c. Montegado 176. Bs. Aires. Knygą išsiuntėme.

ADMINISTR. PRANEŠIMAI.

J. Petroniui, K. Liminui, D. Andrejaičiui, A. Micevičiui, K. Leščiukaičiui, J. Tijuaičiui, B. Uličkui, K. Jasinavičiui K. Dainiui, J. Bilevičiui ir B. Švilpūnėi — pranešimas administracijai gavo ir visiems taria draugišką dėkū.

S. Vinevičiui: žemėlapi ir fotografijas pasiuntėm.

E. Zdanavičiui: Tamstai išsiuntėme tik vieną žemėlapi, nes del didelio pareikalavimo užbaigėm išparduoti pirmąjį užpirkimą. Tuojaus darysime kitą užpirkimą tuomet išsiųsime ir Tamstai priklausantį antrą žemėlapi.

V. Katiliui: Žemėlapi pasiųsime vėliau, nes šiuo kart pritrūkome. D—JOS „LIETUVA“ NARIŲ ŽINIAI.

Prašome atsilikusius narius su nario mokesniu pasiskubinti apsimokėti už paskutinius mėnesius, kad galima būtų greičiau suvesti metinę apyskaitą.

V a l d y b a

JAU LAIKAS PASIRŪPINTI.

Jau baigiasi pirmas pusmetis šių metų. Laikas pasirūpinti su pranešimais. Visi kas yra užsiprenumeravę pirmam pusmečiui šių metų, prašom iki liepos mėn. 1 dienos pratęsti savo pranešimą, kad nesutrukdytų laikraščio siuntinėjimas.

PAIEŠKAU.

Paieškau Monikos Sabutaitės kilusios iš Pirėnų kaimo, Mažeikių apskrities. Argentinon atvažiuo 1930 metais.

Žinančių apie ją, arba jos pačios prašau atsilipti šiuo adresu: Adomas Jurgilas calle Doblal 1477 Buenos Aires.

MARIA H. de ZINNA

Žinoma akušerė.

Ptarnauja sąžiningai, greitai ir be skausmo, po priežiūra gydytojų specialistų. Naujas metodas. Nuosavas namas del ligonių, su visais patogumais. Priima kiekvienu laiku. Pirmas vizitas dykai.

838 BOLIVAR 838
U. T. 33 Avenida 6764

Restoranas viešbutis
— LIETUVA —
ŠOKIAI
SEKMADIENI 11 d.
Cordoba 3 2 5
U. T. 31 Retiro 2621.

AKUŠERĖ — EUROPIETĖ

Filiamena Bilkova
Diplomuota Prahoje ir Buenos Airese.

Lima 1217

Priima kasdiena nuo 9 val ryte iki 8 val. vakaro. Sekmadieniai visą dieną.

Specialistė prie gimdymo ir visų moterų ligų.

Kalba visomis slavų kalbomis ir Supranta lietuviškai.

VIETOS LIET. GYVENIMAS

DRAUGIJOS „LIETUVA“ NARIŲ ŽINIAI.

Š. mėn. 11 d., sekmadienį draugijos „Lietuva“ visuotinis narių susirinkimas. Susirinkimas prasidės lygiai pusiau antrą valandą, nes nuo keturių prasidės koncertas. V.

BIRZELIO 24 DIENA

Šeštadienį, birželio 24 d. Vilniaus lietuvių žydų draugija rengia didelį ŠOKIŲ BALIŲ gražiam salone „BELGA“ gatvėje Victoria 2521. Grieš du orkestrai: Tipiškas ir Džaz. Pradžia 9 val. v.

KAIP CHORAS UŽSIREKOMENDUOS.

Prie draugijos „Lietuva“ jau seniai yra choras. Bet tose sąlygose, kokias mes čia turime sunku ir labai sunku suorganizuoti gerą choras. Pirmuoju chorvedžiu buvo J. Zelionis, kuris tiek daug pastangų padėjo dėka jo ne išsemiamam energijai draugijos choras keletą kartų viešai pasirodė ir buvo kuo pasidžiaugti.

Susidarius sunkioms aplinkybėms prie geriausiu norų Zelionis vadovauti chorui negalėjo, ir prisiejo padaryti pertrauką.

Kaip visuose darbuose, tuo labiau choras; kol buvo darbas dirbamas, tol ir mėgėjų buvo. Susitojo, ir choristai išnyko. Vieni apsisėdė, kiti taip sutingo ir iš naujo išsiudinti ne taip lengva.

Pastaruoju laiku atgaivinti chorą ir jam vadovauti ryžosi St. Krašauskas. Ne taip ilgas laikas kaip choras pradėjo mokintis, nors dauguma nauji žmonės, tačiau šį sekmadienį, tai yra birželio 11 d. draugijos „Lietuva“ sa-

lone choras yra užsibrėžęs išpildyti nemažą programą, kurios pasiklausyti, reikia tikėtis, susirinks nemaža dainų mėgėjų.

Perorganizuoto choro pasirodymas su tokia turtinga programa tai yra tikras užsirekomendavimas lietuviškajai visuomenei.

Birželio 25 dieną draugija „Lietuva“ salone „Jose Verdi“ rengia didelį popietį.

Kas nori linksmai praleisti laiką tenepamiršta atsilankyti.

NORBUTAS IŠTEISINTAS

Savo laiku rašėme „A. L. Balso“, kad įtartam „almaceno“ padegime lietuviui Norbutui valstybės gynėjas reikalavo 7 metų sunkių darbų kalėjimo.

Dabar sužinojome, kad nekaltai išsėdėjęs Villa Devoto kalėjime daugiau kaip pusę metų, Norbutas šiomis dienomis tapo išteisintas ir išleistas į laisvę.

URUGVAJUS

Kada važiuosime į Lietuvą?

Per pastaruosius metus laikas nuo laiko pasigirdavo, kad europiečius bedarbius rengiamasi išvežti į Europą. Tie gandai iki šiol neįsikūnijo.

Dabar vėl Montevideo vaikščioja pusiau oficialūs gandai, kad rimtai rengiamasi išvežti europiečius bedarbius, jei ne visus, tai bent jau senus, paliegiusius, džiovininkus, tikriau sakant — odą ir kaulus eksportuoti. Bet kad išvežtų sveikus žmones, kurie tinkami kapitalistiniam eksplotavimui — suku tikėti.

Darbininkas

GERIAUSIA RŪBŲ SIUVYKLA
A. S M U L K E V I Č I A U S
C. Patricios 910, Boca.

Didelis pasirinkimas anglišku medžiagų kostiumams, paltams ir kelnėms.
Norėdami išigyti rūbus, būtina užiekit pas mane persitikrinti.
Gerai išitėmykit antrašą:
PATRICIOS 910, KAMPAS SUAREZ.

Dantų Klinika
“PATRICIOS”
CASEROS 2739 Telef. 61 — 2985
Taisomi dantys pirmos rūšies medžiaga, darbas garantuotas.
Priima pats klinikos savininkas
Dr. W. NIJENSOHN
Kalba rusiškai ir vokiškai.
Priėmimo valandos nuo 10 iki 12 ir nuo 14 iki 20

AKUŠERĖ — EUROPIETĖ
Filiamena Bilkova
Diplomuota Prahoje ir Buenos Airese.
Lima 1217
Priima kasdiena nuo 9 val ryte iki 8 val. vakaro. Sekmadieniai visą dieną.
Specialistė prie gimdymo ir visų moterų ligų.
Kalba visomis slavų kalbomis ir Supranta lietuviškai.

KIEKVIENAS SERGANTIS
GONOREJA
IR KITOMIS VENERINĖMIS LIGOMIS
PRIVALO ATMINTI KAS SEKA:

- 1) NEGALIMA GYDYTIS PIGIAIS MENESINIAIS ABONENTAIS, NES TAI YRA APGAULE IR ILGINA LIGĄ.
- 2) NEPRIIMTI NEAPMOKAMU PATARIMŲ IR TYRIMŲ, NES TUO BUDU GAUDOMI LENGVATIKIAI.
- 3) NEDARYTI JOKIU PLOVIMU, NES TATAI DAŽNAI IŠSAUKIA LIGOS APSUNKINIMĄ.
- 4) NEVARTOTI JOKIŲ VAISTŲ BE GYDYTOJO PATARIMO, NES TAI GALI IŠSAUKTI BLAGAS PASEKMES PILVUI IR INKSTAMS.

Priima nuo 9—12 ir nuo 15—21 val. Sekmad. nuo 9—12.

INSTITUTO MEDICO INTERNACIONAL
BRASIL 923
(Viena kvadra nuo Plaza Konstitucion)

Koks turi būti mūsų išeivijos švietimas

Daugelis pažangiųjų lietuviškų laikraščių nurodo, kad mūsų išeivijos — Argentinos, Urugvajaus, ir Brazilijos lietuvių kolonijose esamos lietuviškos mokyklos yra tiesiog nemalonių padėty. Apie kitose lietuvių kolonijose esančiųjų mokyklų padėtį faktiškai nežinau, bet Urugvajaus Liet. Mokykla, kuri randasi visišką knigo nuosavybę (vaikų tėvų komiteto šiais metais nėra — taip pato-giau kunigui) ir yra sujungta su „Urugvajaus Lie. Klūbu“, kuria me perdavinėjama alkoholiniai gėrimai: kunigas skelbia, kad karčiama uždaryta, bet faktinai tebeegzistuoja ir keliamos visokios naktinės orgijos. Verčia ma-nyti, kad panašiai tvarkomos lie-tuviškos mokyklos ir kitose lie-tuvių kolonijose. Lyginant ją su šių dienų kultūringo pasaulio mo-kykla, liūdna darosi. Reikia grįž-ti šimtą metų atgal, kad panašią mokyklą rastume. Bet mes nega-lime užsidaryti nuo pasaulio ir gyventi tokiu „mūsų“ kunigų „tautišku“ gyvenimu, mes negali-me nematyti kas kitur dedasi.

Eksplotuojama ir visokiais bū-dais apgaudinėjama, tamsi mūsų tauta negali atsilaikyti prieš kias tutas šių dienų tarptautinėse rungtyne. Be aukštos kultūros turėsmo išnykti ir užleisti savo vietą stipresniems, kultūringes-niems kaimynams. Del to ir šia-me reikale kunigai ir visi kiti in-kvizicijos likučiai šalininkai, dėda miesi dideliais patriotais, tikru-moj yra tautos priešai, jie liau-dies išnaudojimu, mulkinimu ir tamsinimu ruošia dirvą svetimų-jų isigalėjimui Lietuvoje.

Todėl mes pažangiųjų lietuvių išeivija kovodama: del darbo lia-dies būvio pagerinimo ir savaran-kaus kultūrinio ir ekonominio gy-venimo — reikalaujame P. Ameri-kos išeivijai tikros liaudies mo-kyklos, kuri padėtų darbo žmo-nėms pakilti į šių dienų kultūros aukštumą. Musų lietuviškos išeivijos mokykla turi prilygti kultū-ringo pasaulio mokyklai; mūsų darbininkiškos išeivijos vaikai tu-ri rasti mokykloje džiaugsmą ir subręsti joje savarankiškam, lais-vam ir kultūringam gyvenimui. Į mūsų išeivijos mokyklą turi tu-rėti visuomenė lygias teises ir kontroliuoti mokykloje mokymo-si sąlygas, ir neturtingieji vaikai turi gauti ne tik reikalingas mok-slo priemones — knygas, sąsiuvi-nius, bet ir maistą ir drabužį ir kitą kas reikalinga mokinio gyve-nimui ir darbui.

Mokykla turi suteikti vaikui gy-venimą ir džiaugsmą, todėl moky-klos namai turi būti kaip mokslo

įstaigos prižiūrimi padorių ir pri-tyfusių žmonių, kad mokykla ne-būtų naudojama kaip kultūrinė dekoracija, pridengianti asmeni-nius tikslus, kaip dabar. Todėl turi būti įgyvendintos visur dar-bo žmonių mokyklos, o ne po kul-tūrinė dekoracija gyvuojančios juodojo biznio prieglaudės. Mo-kyklos darbas turi atitikti vaiko pasaulį ir vaiko sielą, kartu jį tu-ri ruošti jauną žmogų savaranki-škam gyvenimui. Todėl mokykla turi remtis darbo principu, ne ku-nigų sausu katekizmu.

Iš mokyklos išeina jaunuoliai turi būti reikamai apsišvietę, su-brendę ir pasirusę gyvenimui. **Todėl kiekvienas vaikas turi mo-kytis mažiausiai iki 14-15 metų.** Tik 7-8 metus išbuvęs mokykloje vaikas gali susivokti painingam šių dienų gyvenime. Taigi tokio peri-odo mokslas turi apimti mūsų šių dienų pradžios mokyklą.

Tačiau neužtenka bendrojo mo-kymo. Atleisti iš pradžios mokyk-los jaunuoliai (lygiai berniukai ir mergaitės) 14 ar 15 metų dar nėra reikiamai pasirusę savar-kiškam gyvenimui. Dar reikalin-ga pramokti duoną uždariauti, koks nors amatas (pasak „U. Ai-do“ šiaučiauti, kurio mokėjimas, kunigo akimis žiūrint atrodo pa-žeminimas). Todėl išėjusiems pra-džios mokyklą turi būti profes-i-nės mokyklos ir šalia jų bendro-lavinimo mokyklos, o organizuo-tai įsikolonizavus mūsų išeiviai ant žemės, turi būti įsteigta ir žė-mės ūkio mokykla. Tos visos mo-kyklos turi būti lietuvių vaikams prieinamos, nemokamos, o netur-tinigiems turi būti ir čia teikiama pagelba.

Jei pastarosios mokyklos del-permažo mokinių skaičiaus (bet jų bus užtektinai) nebūtų pagrin-do įkurti, tai gabesniems netur-tinųjų tėvų vaikams turi būti ski-riamos stipendijos šiam mokslui išeiti vietinėse mokyklose.

Negalima užmiršti ir suaugusių švietimo. Didesnėse lietuvių kolo-nijose turi veikti visiems prieina-mi suaugusiems kursai tikra to-žodžio prasme, ir turi būti ruošia-mos kultūringos paskaitos. Taip pat turi būti mūsų išeivijai priei-nami lietuviški knygynai skaityk-los ir kitos švietimosi įstaigos.

Visos mokyklos turi būti lais-vos nuo bažnyčios ir partijų. Mo-kykla turi būti tikra visuomenės šventovė, joje turi koncentruotis visos kultūrinis gyvenimas. Moky-tojai turi būti tėvų, vaikų ir visų mokyklą lankančių draugai ir švietėjai, o ne kunigų reikalams įrankiai.

Montevideo. J. Trakinietis.

BANGŽUVĖS.

Pabaigoje rugsėjo ir pradžioje spalio mėnesių šimtai svetimša-lių laivų atplaukia Argentinos vandenyną, medžioti bangžuvių ir kitų jūrų gyvūnų, kurių did-žiausią „rūgepiūtė“ išsivysto tar-pe sausio ir kovo mėnesių, pakra-ščiuose salų Malvinas, Pietų Geor-gijos, Shetlands, Clarence, Pietų Arcadas, ir Ross bei Weddell ma-riose iki pat Pietų Poliaus At-lante iki 50 - tos paralelės šiau-rėn, minimose salose žuvininkys-tės bendrovės yra įrengusios spe-cialius jūrų faunos apdirbimo fa-brikus. Darbininkai — daugiausia skandinavai, lietuviai ir slavai — ten mato tik ledų kalnus, snie-go pusnius, milijonus pingvynų, jūrų vilkus ir svaigsta nuo nesiliaujančio okeano bangų užėsio. Apart fabrikų, salose yra radio stotys ir ligoninės. Gyventojai be veik visi sezoniniai ir išimtinai vieni vyrai. Net laivų kapitoni vyksta be savo žmonių. Kaip re-tenybė — moteris galima matyti gydytojo žmonos ar telegrafo sto-ties viršininko žmonos asmenyje. Tenka matyti moterį, retai į čia užkliūnančių mokslinių ekspedie-jų sąstata. Pati argentiniečių ma-sė labai mažai težno apie šios milžiniškos industrijos prospek-tus, nors tautų lyga jau deda pas-tangas sustabdyti bangžuvių, tų didžiausių iki šiol užsilikusių fe-romenų, naikinimą.

Bangžuvių industrijos evoliucija.

Dešimtmė ar vienuoliktame šimtmečiuose bangžuvių medžioklė pradėjo Ispanijos ir Prancūzijos gyventojai Viscaya įtakoje. Yra dokumentaliai įrodymai, kad XII šimtmečiuose ši medžioklė žymiai pažengė pirmyn, bet buvo medžio-jama tik viena bangžuvių rūšis, vadinama Vizecya („bahena gla-lialis“).

Vėliau bangžuvių persekiojimas prasidėjo Šiaurės mariose; vie-nok iki XVII šimtmečio neturėjo didelių reikšmės Europos ekono-miniams šaltiniams. Tuomet šiuo-mi darbu vertėsi Olandijos ir An-glijos jūrininkai, kurių laivai pa-siekdavo artimiausius aretiškų le-dynų pakraščius.

Sekančiame šimtmečiuose, susikū-rę Naujame Pasaulyje Anglijos emigrantai ėmėsi bangžuvių me-džioklės Šiaurės Amerikos vande-nyuose. Devyniolikto amžiaus viduryje bangžuvės jau buvo me-džiojamos visame Atlante. 1846 metuose jau 900 laivų vertėsi ban-gžuvių medžiokle ir savo industri-jos produktus aukštomis kainoi-mis parduodavo tarptautinėje rin-koje.

Paskutiniame pereinamo šimtme-čio trečdalyje bangžuvių medžiok-lė pasiekė pasaulinės svarbos. Norvegų kapitono Svan Foyn iš-rasti patobulinimai davė galimyb-ės šiai industrijai plėstis ir to-bulėti. 1864 metuose pasekmėn-giausia bangžuvių medžioklė pasi-reiškė Norvegijos pakraščiuose, kuri po dešimties metų ten pa-siekė savo kulminacijos punktą. Tuomet ji kėlėsi tarpo tolimuo-se rajonuose. 1903 metuose Nor-vegų valdžia uždraudė banginių medžioklę savo vandenyse, bet Norvegijos jūrininkai plėtė savo darbą ir kituose okeano rajonuose.

Naujoviška bangžuvių medžio-klės sistema — speciale kanonele šaunant bangžuvę iš laivo ir įstri-gdžius jos kūną kablį, milžiniš-ka virve vinduojant į kraitą arba į specialią platformą šalia lai-vo ir specialiais siurbliais čiul-piant laivo rezervuaruose jos tankus — 1883 metuose Norvegi-jos jūrininkų jau praktikuojama Islandijoje, o Rusijos pakraščiuose ją naudoja slavai žuvininkai. 1889 metuose bangžuvės pradėta medžioti orientalyje Azijoje, o y-patingai Koreos pusiasalyje iki 1894 pasiekia salas Faroe, o po ke-turių metų ir Terranova.

(Pabaiga sekančiam numerį.)

VISI Į KONCERTĄ BIRŽELIO 11 d.

Draugijos „LIETUVA“ choras š. m. birželio 11 d. savo salone San Juan 1537 rengia.

DIDELI KONCERTA

Šį kartą choras dainuos daug dainelių, todėl programa prasidės punktualiai 4 valandą po piet. Kas nori paklausyti gražių dai-nų — prašomi nesivėlinti.

PROGRAMA

SOLO DAINUOS TENORAS V. SPIRGEVIČIUS

Kur paliko ta jaunystė? J. Gudavičiaus.

Golubka moja R. Korsakovo

CHORAS

Brolužei linksminimės M. Petrausko

Užmik užmik! Bramso

Vakaras St. Krašausko

Pavasaris St. Krašausko

KVARTETAS

Šiltas gražus rudenėlis J. Gruodžio

Troika (Korbasovo) paruošė St. Krašauskas

Korobuška (Jakovo)

Nočenka F. Prigovskovo.

Vakarinė daina St. Šimkaus

Programai pasibaigus žaidimai ir šokiai, griežiant garsiam or-kestrui, iki 8 valandos vakaro. Įėjimas — laisva auka. Gerai į-dėmėkite ir kitiems pasakykite. — Koncertas birželio 11 diena draugijos „LIETUVA“ salone SAN JUAN 1537.

Instituto Médico "CALLAO" Dr. Renoulin

Nuosava ligininė operacijoms: aklos žarnos, kilos, gimdos.

Ligoniai priimami gydytojų specialistų: buv. pilnateisio gy-dytojų Hospitalio Salaverry, buv. gydytojų Hospitalio V. Sarsfield ir buv. gydytojo padėjėjo Hospitalio Alvear. Pri-žiūrint pačiam Klinikos direktoriui.

Gerklės, Nosies, Ausų ir Vaikų ligų specialistai.

SIFILIS - 606 - 914 - Pilni ekonomiškai gydymai.

BLÉNORAGIJA - Moderniškas gydymas be skausmo - Prostatitis - Cistitis - Lytinis nusilpimas.

VENERIŠKOS - Kraujo ligos - Silpnumas - Galvos skaudėjimas.

SIRDIS - Širdies mušimas - Kraujo cirkuliacija.

PILVELIS - ŽARNOS - KEPENYS - Pilvelio skaudė-jimas gydomas moderniais metodais - Glasse, Vienos Universiteto profesor.

PLAUČIAI - Dusulys - Tuberkuliozas.

REUMATIZMAS - Smarkiai skaudantis ir kroniškas - Lašai prieš skaudėjimą, laužimas kaulu.

GERKLĖ - NOSIS - AUSYS - Gydymas nuo drugio.

MOTERŲ LIGOS - Gimda - Užmazga (atskiras kambarys moterims.)

NERVŲ LIGOS - Neurastenija - nervų silpnumas - X spinduliai - Ultravioletiniai spinduliai.

ANALIZIO LABORATORIA - Kraujas - Wassermano ir Kham reakcija. Patarimai 3 pesai.

Priėmimo valandos nuo 10 iki 12 ir nuo 15 ki 21 val. Sekmadieniais nuo 9 iki 12 val.

Ekonominiai abonentai. Kalba lietuviškai.

339 — CALLAO — 339

DOMES!

DOMES!

*Pigiausios laivakortes
ant geriausių laivų*

PARDUODA

**C-ia. Central Europea
San Martin 469 Buenos Aires**

Talleres Gráficos de Krasilovsky y Pertzovsky, V. Gó-tes 2719, Buenos Aires.